

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC THỂ CHẤT CHO HỌC SINH TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC

HỒ MINH ĐƯỢC*

Ngày nhận bài: 11/08/2017; ngày sửa chữa: 22/08/2017; ngày duyệt đăng: 24/08/2017.

Abstract: Physical education is a very important activity at primary school besides knowledge education, helping students develop comprehensively and improve physical health. Therefore, management of physical education at primary school is required. In the article, author mentions contents of physical education at primary school and also proposes contents of management of physical education for principals at primary schools with aim to enhance quality of this activity at school.

Keywords: Manage, physical education, primary school.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục thể chất (GDTC) là một trong những hoạt động nhằm phát triển thể chất, nâng cao thể trạng, bên cạnh giáo dục tri thức và giáo dục đạo đức để đạt mục tiêu giáo dục toàn diện cho học sinh (HS). Quyết định số 1076-QĐ/TTg, ngày 17/6/2016 về “Phê duyệt đề án tổng thể phát triển GDTC và thể thao trường học giai đoạn 2016-2020, định hướng đến năm 2025” nêu rõ mục tiêu tổng quát là: “Nâng cao chất lượng, hiệu quả GDTC và thể thao trường học nhằm tăng cường sức khỏe, phát triển thể lực toàn diện, trang bị kiến thức, kĩ năng vận động cơ bản và hình thành thói quen tập luyện thể dục, thể thao (TDTT) thường xuyên cho trẻ em, HS, sinh viên; gắn GDTC, thể thao trường học với giáo dục ý chí, đạo đức, lối sống, kĩ năng sống; đáp ứng nhu cầu vui chơi giải trí, lành mạnh cho trẻ em, HS, sinh viên, đồng thời góp phần phát hiện, đào tạo năng khiếu và tài năng thể thao cho đất nước” [1]. Để đạt được mục tiêu này, công tác GDTC cho HS tại các trường tiểu học (TH) cần được hiệu trưởng quản lý một cách khoa học và chặt chẽ. Việc quản lý cần đảm bảo hai vấn đề: 1) Quản lý toàn diện các hoạt động GDTC cho HS trong trường TH; 2) Đảm bảo đầy đủ các chức năng quản lý của hiệu trưởng bao gồm lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo, điều hành và kiểm tra, đánh giá từng hoạt động đó.

Bài viết này phân tích các hoạt động GDTC trong trường TH, từ đó phân tích công tác quản lý các hoạt động đó để đảm bảo chất lượng, hiệu quả.

2. Các hoạt động GDTC cho HS tại trường TH

GDTC cho HS tại trường TH bao gồm 7 hoạt động sau:

2.1. Hoạt động giảng dạy môn Thể dục (TD) chính khóa. Các giờ học TD chính khóa cung cấp cho HS kiến thức về TDTT, vệ sinh thân thể, môi trường, dinh dưỡng và văn hóa thể chất, các kĩ năng vận động

cơ bản, thói quen luyện tập TDTT. Chương trình được phân phối như sau: lớp 1, mỗi tuần học 1 tiết, cả năm 35 tuần (35 tiết học); từ lớp 2-5, mỗi tuần 2 tiết học, cả năm 35 tuần (70 tiết học) [2].

2.2. Hoạt động vận động thể lực trong các môn học khác. Hoạt động vận động thể lực được vận dụng trong tất cả các môn học và được vận dụng thường xuyên trong năm học. Tùy thuộc vào tính chất của môn học, giáo viên (GV) có thể tổ chức các hoạt động vận động phù hợp cho HS. Thông qua các trò chơi và hoạt động học tập, HS tích cực tham gia, qua đó phát triển thể lực tự nhiên. Hoạt động vận động thể lực là phương pháp dạy học vận động, vừa là hình thức tổ chức vui chơi, nghỉ ngơi tích cực; vừa là phương tiện giáo dục toàn diện. Hoạt động vận động có thể là hoạt động tập thể, toàn lớp hay hoạt động nhóm, hoạt động cá nhân.

2.3. Hoạt động TD buổi sáng và giữa giờ. Căn cứ Công văn số 4775/BGDĐT-CTHSSV về Triển khai tổ chức thực hiện bài tập TD buổi sáng, TD giữa giờ, võ cổ truyền trong các trường phổ thông: “Bài TD buổi sáng có thể hướng dẫn HS tự tập ở nhà trước khi đến trường hoặc trước tiết học đầu tiên của buổi sáng; bài TD giữa giờ được thực hiện trong giờ nghỉ giải lao của các tiết, buổi học hằng ngày tại trường [3]. Tập TD buổi sáng và giữa giờ giúp HS hít thở sâu, điều hòa nhịp thở, tăng cường quá trình trao đổi chất và tuần hoàn trong cơ thể.

2.4. Hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, rèn luyện TDTT. Quyết định số 2198/QĐ-TTg ngày 3/12/2010 của Thủ tướng Chính phủ về Chiến lược phát triển TDTT Việt Nam đến năm 2020 ghi rõ: “Phát triển hoạt động thể thao ngoại khóa, xây dựng các loại hình câu lạc bộ TDTT trường học, khuyến khích HS dành thời gian từ 2-3 giờ/tuần để tham gia hoạt

* Trường Tiểu học Hiệp Tân, quận Tân Phú, TP. Hồ Chí Minh

động thể thao ngoại khóa trong câu lạc bộ, các lớp năng khiếu thể thao” [4]. Đối với HS TH, các câu lạc bộ phù hợp với lứa tuổi là bóng đá, bóng chuyền, bóng rổ, bơi lội, aerobic... Việc tổ chức, thực hiện hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, rèn luyện TDTT có thể do các GV TD phụ trách có kết hợp với đoàn thể như Chi đoàn, Đội Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh theo kế hoạch hoạt động của trường. GV TD phụ trách là người có trình độ chuyên môn, năng khiếu phù hợp với hoạt động năng khiếu, GV sẽ xây dựng nội dung chương trình, thời gian tập luyện,... phù hợp HS TH. Thời gian tập luyện ở mỗi buổi không quá 60 phút, không quá 3 giờ một tuần.

2.5. Hoạt động thi đấu TDTT của HS. Đối với HS TH, hoạt động thi đấu TDTT là các hoạt động thi đấu Hội khỏe Phù Đổng; hoạt động của các chương trình, đề án phù hợp với HS TH. Hoạt động thi đấu TDTT gồm các môn: cờ vua, cờ tướng, bóng đá, bóng chuyền, điền kinh, bơi lội,... Bên cạnh đó, HS TH còn được tiếp cận với những chương trình, dự án thể thao học đường như: Festival bóng đá học đường, bóng rổ trường học,... Các hoạt động thi đấu TDTT của HS cần được thực hiện, bồi dưỡng thường xuyên, phải có sự đầu tư của nhà trường, phụ huynh HS để đạt những thành tích tốt nhất. Các hoạt động tập luyện phải được chuẩn bị lâu dài, có kế hoạch, chương trình tập luyện phù hợp và đặc biệt phải biết tuyển chọn, quan sát đối tượng, nguồn dự bị.

2.6. Hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS: Là một trong những hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Đối với HS TH, hoạt động tham quan, ngoại khóa gồm những hoạt động sau: hoạt động văn hóa, văn nghệ; hoạt động vui chơi giải trí; hoạt động thực hành khoa học - kĩ thuật; hoạt động lao động công ích...

2.7. Hoạt động chuyên đề liên quan GDTC cho HS. Hoạt động chuyên đề liên quan GDTC cung cấp cho HS những thông tin, kiến thức về chăm sóc và bảo vệ sức khỏe; bên cạnh đó, có những hoạt động chăm sóc sức khỏe ban đầu cho HS; phòng chống các bệnh học đường, các bệnh truyền nhiễm... Hoạt động này được thực hiện dưới nhiều hình thức khác nhau do cán bộ y tế trường học và GV phụ trách.

3. Nội dung quản lý hoạt động GDTC cho HS tại trường TH. Như đã phân tích, hoạt động GDTC cho HS tại trường TH gồm 7 hoạt động. Vì thế, quản lý hoạt động GDTC cho HS tại trường TH chính là quản lý 7 hoạt động nêu trên. Việc quản lý các hoạt động này cần được hiệu trưởng thực hiện qua các chức năng quản lý: lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra.

3.1. Quản lý hoạt động giảng dạy môn TD chính khóa:

- *Kế hoạch hóa các hoạt động giảng dạy môn TD chính khóa:* Căn cứ vào Chương trình giáo dục phổ thông cấp TH đối với môn TD ban hành theo Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 5/5/2006, hiệu trưởng quản lý tốt chương trình các môn học cấp TH chính là việc quản lý kế hoạch giảng dạy chặt chẽ, khoa học. Việc quản lý lập kế hoạch hoạt động giảng dạy môn TD chính khóa được cụ thể hóa theo từng tuần (35 tuần), đúng quy định trong Hướng dẫn thực hiện Chuẩn kiến thức, kĩ năng của từng khối lớp [5]. Hiệu trưởng là người quản lý kế hoạch các hoạt động giảng dạy thông qua phó hiệu trưởng phụ trách môn TD.

- *Tổ chức, phân công giảng dạy môn TD chính khóa:* Hiệu trưởng cần phân công GV giảng dạy môn TD chính khóa đúng năng lực và đảm bảo cơ sở pháp lý (trình độ, bằng cấp chuyên môn), đảm bảo giờ lao động theo quy định.

- *Chỉ đạo việc giảng dạy môn TD chính khóa:* Hiệu trưởng cần thường xuyên theo dõi và có những chỉ đạo theo đúng Chương trình giáo dục phổ thông cấp TH đối với môn TD, các văn bản Hướng dẫn điều chỉnh việc dạy và học cho HS TH đối với môn TD và Hướng dẫn thực hiện Chuẩn kiến thức, kĩ năng. Thường xuyên đánh giá hoạt động giảng dạy môn TD chính khóa qua việc dự giờ, thăm lớp hay thông qua phó hiệu trưởng để nắm bắt tình hình và có những định hướng, điều chỉnh kịp thời.

- *Kiểm tra việc giảng dạy môn TD chính khóa:* Có thể thực hiện đột xuất hoặc kiểm tra thông qua kết quả kiểm tra định kì hoặc kiểm tra tay nghề thường niên theo chuẩn nghề nghiệp.

3.2. Quản lý hoạt động vận động thể lực cho HS trong các môn học khác:

- *Kế hoạch hóa việc thực hiện các hoạt động vận động thể lực cho HS trong các môn học khác:* Việc thực hiện các hoạt động vận động thể lực cho HS trong các hoạt động, môn học khác là hoạt động mang tính chất lâu dài, được thực hiện nghiêm túc, chính vì thế hoạt động quản lý cần có những kế hoạch tích hợp, vận dụng ở nhiều môn học, tiết học.

- *Tổ chức việc thực hiện các hoạt động vận động thể lực cho HS trong các môn học khác:* Lập danh sách công việc cần hoàn thành để đạt mục tiêu; kết hợp hoạt động một cách logic, hiệu quả; thiết lập cơ chế điều phối để liên kết các hoạt động; theo dõi, đánh giá, tiến hành điều chỉnh các hoạt động.

- *Chỉ đạo việc thực hiện các hoạt động vận động thể lực cho HS trong các môn học khác:* Để hoạt

động này thực hiện thường xuyên, Hiệu trưởng cần định ra chủ trương, đường lối, mục đích, nguyên tắc từng hoạt động; theo sát việc thực hiện để có những chỉ đạo hợp lí.

- *Kiểm tra việc thực hiện các hoạt động vận động thể lực cho HS trong các môn học khác:* Kiểm tra việc thực hiện thông qua việc dự giờ, kiểm tra giáo án. Việc thực hiện kiểm tra cần theo kế hoạch; chương trình kiểm tra hoạt động phải mang tính đồng bộ, hiệu quả.

3.3. Quản lí hoạt động TD buổi sáng và giữa giờ cho HS:

- *Kế hoạch hóa việc thực hiện hoạt động TD buổi sáng và giữa giờ cho HS:* Kế hoạch hóa hoạt động triển khai dựa trên đặc điểm tâm, sinh lí HS TH, thời gian, địa điểm, dự kiến nhân lực thực hiện...

- *Tổ chức việc thực hiện hoạt động TD buổi sáng và giữa giờ cho HS:* Hiệu trưởng cần phân công rõ ràng dựa trên căn cứ của Công văn số 4775/BGDĐT-CTHSSV [3] để có những hình thức, nội dung phù hợp với lứa tuổi HS TH.

- *Chỉ đạo việc thực hiện hoạt động TD buổi sáng và giữa giờ cho HS:* Việc chỉ đạo thực hiện hoạt động cần thể hiện đúng tinh thần của Công văn số 4775/BGDĐT-CTHSSV [3] về “Triển khai tổ chức thực hiện bài tập TD buổi sáng, TD giữa giờ, võ cổ truyền trong các trường phổ thông”.

- *Kiểm tra việc thực hiện hoạt động TD buổi sáng và giữa giờ cho HS:* Quá trình này đòi hỏi Hiệu trưởng phải xác định các kết quả đạt được của các hoạt động so với những mục tiêu đề ra, từ đó có những biện pháp điều chỉnh để thực hiện hiệu quả nhất mục tiêu. Việc kiểm tra phải được thực hiện theo kế hoạch, đôn đốc kịp thời.

3.4. Quản lí hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào luyện tập TDTT cho HS:

- *Kế hoạch hóa việc thực hiện hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào luyện tập TDTT cho HS:* Hiệu trưởng cần vạch ra kế hoạch thật rõ ràng nhằm xác định chính xác mục tiêu, tầm quan trọng, ý nghĩa đối với việc thực hiện hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào luyện tập TDTT cho HS trong trường TH. Việc lập kế hoạch phải dựa vào nguồn lực nhà trường để kế hoạch có tính khả thi, mang lại hiệu quả cho việc thực hiện câu lạc bộ và đẩy mạnh phong trào tập luyện TDTT đó. Kế hoạch hóa hoạt động này cần chú ý đến các môn năng khiếu phải phù hợp với lứa tuổi HS TH.

- *Tổ chức việc thực hiện hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào luyện tập TDTT cho HS:* Để hoạt động đạt hiệu quả cao, việc phân công trách nhiệm phụ trách hoạt động của các câu lạc bộ và phong trào cần đúng năng lực, hứng thú của cán bộ, GV.

- *Chỉ đạo việc thực hiện hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào luyện tập TDTT cho HS:* Hiệu trưởng vừa là người chỉ dẫn, điều khiển, bên cạnh đó cần động viên, tìm kiếm sự tự nguyện tham gia của cấp dưới.

- *Kiểm tra việc thực hiện hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào luyện tập TDTT cho HS:* Hiệu trưởng thực hiện việc kiểm tra, đánh giá thường xuyên và theo kế hoạch, kiểm tra định kì theo từng giai đoạn hoạt động của các câu lạc bộ để có những thông tin chính xác, từ đó điều chỉnh kế hoạch, phương thức tổ chức cho những giai đoạn sau đạt được những mục tiêu đề ra.

3.5. Quản lí hoạt động thi đấu TDTT cho HS:

- *Kế hoạch hóa việc thực hiện hoạt động thi đấu TDTT cho HS:* Thi đấu TDTT là hoạt động thường xuyên, bồi dưỡng năng khiếu cho lứa tuổi HS TH, chính vì thế, hiệu trưởng cần có kế hoạch cụ thể cho từng đối tượng, theo từng giai đoạn và có chiến lược bồi dưỡng, phát triển lâu dài. Khi xây dựng kế hoạch, cần căn cứ vào tình hình thực tế của nhà trường, nguồn lực bên trong, bên ngoài để cùng đầu tư cho hoạt động đạt hiệu quả cao. Bên cạnh đó, kế hoạch cần có lộ trình, cần có sự phối hợp với kế hoạch hoạt động câu lạc bộ năng khiếu, phong trào rèn luyện TDTT của nhà trường để có bước chuẩn bị thật kĩ trước thi đấu.

- *Tổ chức việc thực hiện hoạt động thi đấu TDTT cho HS:* Việc tổ chức thực hiện cần bám sát kế hoạch, hiệu trưởng cần lựa chọn nguồn nhân lực phù hợp trong công tác bồi dưỡng HS trước thi đấu, lựa chọn đối tượng HS phù hợp với thể mạnh đối với các môn thi đấu. Đây là công việc rất quan trọng trong công tác tổ chức, phân công.

- *Chỉ đạo việc thực hiện hoạt động thi đấu TDTT cho HS:* Việc thực hiện hoạt động thi đấu TDTT cho HS cần sự chỉ đạo sâu sát từ phía người quản lí; thường xuyên động viên GV, HS trong quá trình bồi dưỡng, thi đấu. Việc chỉ đạo cần bám sát các văn bản, luật thi đấu TDTT dành cho HS phổ thông để có những chỉ đạo chính xác, kịp thời, mang tính định hướng cao.

- *Kiểm tra việc thực hiện hoạt động thi đấu TDTT cho HS:* Việc kiểm tra luôn đi liền với chỉ đạo; trong quá trình tổ chức, hiệu trưởng phải có kế hoạch kiểm tra, đánh giá hoạt động để có những chỉ đạo kịp thời.

3.6. Quản lí hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS:

- *Kế hoạch hóa việc thực hiện hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS:* Hiệu trưởng xây dựng kế hoạch phải có sự phù hợp đối tượng

tham gia, kế hoạch phải có tính giáo dục cao đối với HS. Bên cạnh đó, hiệu trưởng phối hợp với các đoàn thể như Đội Thiếu niên Tiên phong Hồ Chí Minh, chi đoàn thanh niên trong việc xây dựng kế hoạch giáo dục thông qua các hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa.

- *Tổ chức việc thực hiện hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS:* Hiệu trưởng lựa chọn địa điểm hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS phải phù hợp với ý nghĩa từng hoạt động, chú ý khi tổ chức cần đảm bảo dự an toàn, có tính giáo dục thiết thực và được nhiều HS tham gia. Hiệu trưởng phân công người phụ trách một cách hợp lí.

- *Chỉ đạo việc thực hiện hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS:* Chỉ đạo hoạt động cần bám sát các văn bản chỉ đạo của Bộ GD-ĐT về hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS. Hiệu trưởng có thể chỉ đạo phó hiệu trưởng trực tiếp theo dõi và thông tin để kịp thời có những định hướng trong các hoạt động.

- *Kiểm tra việc thực hiện hoạt động tham quan, sinh hoạt ngoại khóa cho HS:* Hiệu trưởng kiểm tra chặt chẽ để có những hoạt động chất lượng, ý nghĩa và mang tính giáo dục cao.

3.7. Quản lí hoạt động sinh hoạt chuyên đề liên quan GDTC cho HS:

- *Kế hoạch hóa việc thực hiện hoạt động sinh hoạt chuyên đề liên quan GDTC cho HS:* Hiệu trưởng căn cứ tình hình thực tế tại trường để xây dựng những chuyên đề thiết thực, hiệu quả. Việc lập kế hoạch chuyên đề để sinh hoạt cho HS liên quan đến GDTC cần có sự phối hợp các kế hoạch của các đoàn thể, tổ chức trong và ngoài nhà trường để phát triển toàn diện HS từ ý thức, tinh thần và tri thức cần biết để HS có sự hiểu biết nhất định về sức khỏe thể chất.

- *Tổ chức việc thực hiện hoạt động sinh hoạt chuyên đề liên quan GDTC cho HS:* Để tổ chức hoạt động khoa học, hiệu trưởng cần được phân công công việc đồng bộ, duy trì hoạt động thường xuyên, tổ chức có ý nghĩa, nội dung phải phong phú, hoạt động phải sát với thực tế, chú ý những chuyên đề có nội dung định hướng lâu dài nhằm phát triển thể chất cơ bản cho HS. Việc tổ chức cần có sự phối hợp giữa y tế trường học, hoạt động Đội, chi đoàn để các hoạt động được phong phú, HS được tìm hiểu từ nhiều phương tiện, nguồn thông tin khác nhau.

- *Chỉ đạo việc thực hiện hoạt động sinh hoạt chuyên đề liên quan GDTC cho HS:* Hiệu trưởng cần tạo điều kiện để GV thực hiện tích hợp ở nhiều

hoạt động khác nhau, để GV hiểu được tầm quan trọng của việc tổ chức các chuyên đề liên quan đến hoạt động GDTC. Động viên đội ngũ thực hiện thường xuyên, có chiều sâu về nội dung, tạo động lực để tất cả GV cùng thực hiện.

- *Kiểm tra việc thực hiện hoạt động sinh hoạt chuyên đề liên quan GDTC cho HS:* Hiệu trưởng cần có kế hoạch kiểm tra đúng đối tượng, công bằng, khách quan để điều chỉnh kế hoạch hoạt động hiệu quả hơn.

4. Kết luận

Quản lí hoạt động GDTC cho HS trong trường TH là một trong những nhiệm vụ quan trọng của hiệu trưởng trường TH. Công tác quản lí này cần được duy trì thường xuyên, chặt chẽ, khoa học. Bài viết đã hệ thống hóa các hoạt động GDTC cho HS tại trường TH, từ đó đưa nội dung quản lí các hoạt động này bằng những phân tích các chức năng quản lí của hiệu trưởng trong từng hoạt động. Hi vọng đây sẽ là nguồn tài liệu tham khảo hữu ích cho cán bộ quản lí trường TH để thực hiện công tác quản lí hoạt động GDTC một cách khoa học cho HS tại trường. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Chính phủ (2016). *Quyết định số 1076/QĐ- TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 17/6/2016 về Phê duyệt Đề án tổng thể phát triển giáo dục thể chất và thể thao trường học giai đoạn 2016-2010, định hướng đến năm 2025.*
- [2] Bộ GD-ĐT (2006). *Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05/05/2006 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT về Ban hành Chương trình phổ thông, cấp tiểu học.*
- [3] Bộ GD-ĐT(2015). *Công văn số 4775/BGDĐT-CTHSSV ngày 16/9/2015 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT về Triển khai tổ chức thực hiện bài tập thể dục buổi sáng, thể dục giữa giờ, võ cổ truyền trong các trường phổ thông.*
- [4] Chính phủ (2010). *Quyết định số 2198/QĐ-TTg ngày 3/12/2010 của Thủ tướng chính phủ về Chiến lược phát triển thể dục thể thao Việt Nam đến năm 2020.*
- [5] Bộ GD-ĐT (2009) *Hướng dẫn thực hiện Chuẩn kiến thức, kĩ năng đối với môn Thể dục lớp 1, 2, 3, 4, 5.* NXB Giáo dục Việt Nam.
- [6] Bộ GD-ĐT (2001). *Quyết định số 14/2001/QĐ-BGDĐT ngày 3/5/2001 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT về Ban hành Quy chế giáo dục thể chất và y tế trường học.*
- [7] Bộ GD-ĐT (2006). *Công văn số 896/2006/BGDĐT-GDTH ngày 13/02/2006 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT về Hướng dẫn điều chỉnh việc dạy và học cho học sinh tiểu học.*